

Landbruget i 1903.

Af Rudolf Schou.

Aaret 1903 var med Hensyn til Vejrforholdene meget ejendommeligt og ikke helt lysteligt for Landbruget. Vinteren var mild og Foraaret tegnede til at komme tidligt, men en kold, vaad April med Snestorme sinkede Markarbejdet og Kreaturerne kom sent paa Græs.

Forsommeren var meget lovende og en rigelig Høafgrøde kom godt hjem fra Agrene, ligesom der var fuldt op af Græsning til Kreaturerne. Efter Høhøsten kom en kold Periode, som gav rigelig Regn over Størstedelen af Landet, og da Kornhøsten stod for, strømmede Regnen ned, saa det saa ud til, at den rigelige Afgrøde skulde gaa tabt eller formindskes betydeligt i Værdi. Høsten blev meget langvarig, besværlig og kostbar, men Tabene bleve forholdsvis moderate; dog mistede Sæden selvfølgelig mere i Kvalitet end gavnligt.

Rodfrugterne nød godt af den fugtige Eftersommer og gav en god Afgrøde, som det dog var yderst besværlig at faa bragt i Sikkerhed.

Trods de mange Besværligheder gik det nogenlunde godt og man kan aller se tilbage paa et rigeligt Høst-udbytte, som faar sin gode Værdi ved Vinterfodringen.

Man gik ind til Aaret 1903 med nogenlunde rigelige Halmbeholdninger, men med smaa og utilstrækkelige Mængder af Rodfrugter, hvorfor der maatte bruges betydelige Kvantiteter indkjøbte Foderstoffer Vinteren igjennem

og langt ud paa Foraaret. Sommerfodringen var vist nogenlunde billig og det sene Efteraar har vel ogsaa sparet noget paa Udgifterne.

Priserne paa Salgsprodukterne have ikke gennemgaaende været saa gode som i 1902, men den betydelig større Produktion har temmelig sikkert bødet herpaa, saa at Aaret 1903 tør betegnes som et godt Middelaar. Og det maa man være særlig taknemmelig for, naar man tænker paa, hvor vanskeligt vore Nabolande have været stillede.

Vi skulle senere i denne Artikel komme nærmere ind paa Handelsforholdene, og da Tidsskriftet, som sædvanlig, vil indeholde Specialartikler om Landbrugets enkelte Grene, skal man ikke mere indgaaende omtale disse, men indskrænke sig til en mere almindelig Oversigt over, hvad der navnlig har fæstnet sig i Iagttagerens Erindring, naar han lader Aaret passere Revue.

Det skal da strax siges, at Aaret 1903 ikke har været særlig rigt paa Begivenheder, som ville bevare det i Erindringen. Det vil nok blive husket som Aaret med den vaade og sene Høst og vel ogsaa som det Aar, da Planteavlsudstillingerne sloge igjennem.

I det hele har Planteavlens lykkeligvis lagt meget Beslag paa Landbrugets Interesse, og man maa beundre den Energi, hvorved det er lykkedes denne Sags Talsmænd at slaa den op til at blive aktuel og til at fange Landbrugets Øre.

Kampen imod Ukrudtet er erklæret. Det vil jo nok tage lang Tid inden den kommer i fuld Gang over hele Linien, thi Fjenden har sat sig svært godt fast, er nøjsom i sine Fordringer og optræder enigt, hvorimod Angribernes Styrke ikke er saa ensartet fordelt og deres Vaaben af ulige Kraft, Skarphed og Rækkeevne, ligesom Forpostkæden ikke endnu er sluttet saa fast som ønskeligt. Der tiltrænges derfor et organiseret Korps, som er forsynet med alle Hjælpemidler, og som et nødvendigt Grundlag for samlet Optræden er der fremsat Tanken om en Planteavlslov, der kalder alle til Fanerne.

Hensigten med Loven skulde være at forøge Udbyttet af vore Marker og dermed en Formindskelse af Ukrudtet. Der ønskes fremfor alt Penge hertil. Midlerne, som foreslaas benyttede, ere ingenlunde nye, kun ønskes de anvendte i forstærket Grad og følgende en bestemt Plan.

Man ønsker at benytte Landboforeningerne som Medlemled i Organisationen, og det er ogsaa saare naturligt. Men med en vis Ret er det fra Landbrugets Side hævdet, at Landboforeningerne langt fra have den Tilslutning af Landbrugere, som de burde. Det er utvivlsonst, at jo flere Procent af Landmændene, der tilhøre deres Organisationer, med jo større Vægt kan Kravet stilles om forøgede Tilskud, thi Landboforeningerne komme derved til at raade over betydelig større Midler end nu, og der kunde da anvendes noget klækkeligt paa de Opgaver, som anses for de vigtigste til enhver Tid.

Landboforeningernes Medlemstal — 56—58,000 — synes jo nok ret betydeligt, men der er med Rette peget paa, at et meget stort Antal af disse Medlemmer ikke ere Landbrugere. Det skulde ikke være utænkeligt, at faa Antallet af Landboforeningsmedlemmer fordoblet, og skulde Planteavlsloven, hvis den kommer, stille Statens Tilskud i Forhold til Foreningernes, var det meget heldigt, om disse havde større Midler til Raadighed.

En mere omfattende Dyrkning af Bælgplanter har været Gjenstand for Drøftelse ved flere Møder. Hensigten er, at kunne slippe for at indkjøbe de store Mængder æggehvideholdige Foderstoffer og derved komme ind paa en billigere Produktion af Fedevarer. Dette Forhold staar i nær Forbindelse med Landbrugets Trang til at faa Besked paa, hvad det hjemmeavlede Foder staar det i, heri indbefattet Fodringsværdien af Rodfrugter, for hvis Fodringsværdi Nedsættelsen af Erstatningstallet for Æggehvide er en Favør. Opfordringen til Dyrkning af Bælgplanter synes ikke at skulle tages til Følge, idet Høstudbyttet af disse siges at være langt usikrere end af Rodfrugter. Rodfrugtarealet er i stadig Stigning og der gives Kreaturerne et langt større Kvantum heraf

end for faa Aar siden. Det er utvivlsomt meget fordelagtigt at dyrke Rodfrugter i store Mængder, ellers vilde ikke saa mange slaa ind derpaa, og Pasningen, som tidligere fremførtes som en stor Hindring, kommer man nu godt over.

Fremmed Arbejdskraft bruges dog i ret stor Mængde. Den Behandling, de fremmede, kvindelige Arbejdere faa her i Landet, hvor de, foruden til Pasning af Rodfrugter, anvendes i betydelig Mængde til Udførelse af Malkearbejdet, har fra Udlandets Side været Gjenstand for en ondsindet og uberettiget Kritik, som er blevet tilbagevist paa passende Maade.

Det er iøvrigt stadig et aabent Spørgsmaal, om ikke Kvinderne paa Landet kunne overkomme Arbejdet, og en hyppig Klage, at de ikke ville tjene de Penge, som nu gives til Udlændinge. Tidligere var det Reglen, at Arbejdernes Hustruer malkede og passede Rodfrugterne; dette gaar af Brug og det er i mange Retninger heldigt, thi de blive derved i Stand til at passe Hjemmet bedre, og at de kunne undvære denne Biindtægt, turde være begrundet i, at Landarbejderne ere nogenlunde godt stillede.

En Lov om Rustsvampe blev gennemført og traadte i Kraft den 1ste Januar 1904.

Landhusholdningsselskabets Hvede- og Maltbygudvalg er efter Udvalgets Ønske ophævet og Virksomheden overgaaet til Statens Planteavlsudvalg. Som velfortjent Tak for Arbejdet i dette Udvalg siden dets Oprettelse og for mangeaarig Virksomhed som Medlem af Præsidiet, udnævntes Lehns greve Danneskjold-Samsøe ved Landhusholdningsselskabets Generalforsamling til Æresmedlem af Selskabet.

En Sag, som staar i Forbindelse med Planteavl, er Handelen med Kunstgjødning, der i det forløbne Aar har tiltrukket sig Opmærksomheden i høj Grad. Det er nemlig blevet opklaret, at der er foregaaet betydelige Bedragerier fra et enkelt Firmas Side, og foranlediget heraf er Landbruget blevet opfordret til at gjøre Brug af Loven

om Handel med Gjødnings- og Foderstoffer. Her er en Opgave for de lokale Landboforeninger, som kan tages op uden at det koster meget, og hvis rette Løsning kan forskaane Landbruget for store direkte Tab samt tilføre det forøget Indtægt ved at gjøre Folk fortrolige med Brugen af usammensatte Kunstgjødninger paa rette Maade og indkjøbte til rimelige Priser.

En ny Foranstaltning er traadt ud i Livet, nemlig en permanent Udstilling af nyere Landbrugsmaskiner i Forbindelse med Landhusholdningsselskabets Landbrugsmuseum i Lyngby. Tilslutningen fra danske Fabrikanters Side er glædelig stor, hvorimod Agenterne for de udenlandske Maskiner synes at ville holde sig tilbage.

Det af Statens Planteavlsudvalg og Hedeselskabet nedsatte Moseudvalg har fremsat Plan til en Undersøgelse af de danske Moser. Moseindustriforeningen arbejder fremdeles med Energi paa Mosernes industrielle Udnyttelse, og Hedeselskabet har ved en smuk og fyldig Udstilling i Kjøbenhavn udbredt Kjendskab til, hvad der i de sidste 35 Aar er foregaaet paa Jyllands Heder.

Vi nævnte ovenfor Planteavlsudstillingerne. Af saadanne har der været afholdt adskillige; de have været velordnede og instruktive, men Besøget ved dem har langt fra været saa stort, som man maatte vente. Det synes, at Befolkningen skal gjøres fortrolig med, at der paa saadanne Udstillinger er meget at lære og at det lønner sig at anvende Tid paa at sætte sig grundigt ind i, hvad der bydes.

Husdyrbruget fremviser fremdeles Diskussioner om Principerne for Avlen; Svineavlssagen har atter været under Behandling, navnlig Renavl kontra Krydsning. Faareavlen synes at fange Interessen i Jylland, hvor der er oprettet en Del Faareavlsforeninger.

Oplysningsarbejdet gaar sin Gang. Husholdningsskolerne have haft over 5000 Elever, et Tal, som ventes forøget til 8000. Højskolerne have stadig stigende Tilgang, og Husmandsskolen ved Ringsted er aabnet med alle Pladser besatte. De vandrende Landbrugskursus

synes ligeledes at vinde Tilslutning, og Forslag om Skolehaver har været under Drøftelse. Trangen til Belæring er saaledes fremdeles vaagen og spaar godt for Evnen til fremtidig at være modstandskraftig overfor mulige Omvæltninger i Landbrugets Produktion og Omsætning.

Loven om Jordlodder til Landarbejdere er forelagt til Revision, uden at der synes Grund til at antage, at der vil blive gjort principielle Ændringer i den.

Ved Delegeretmøderne har man, foruden de ovennævnte og andre Spørgsmaal, forhandlet om Kvalitetsvalg til Bestyrelserne af Landbrugets Sammenslutninger, om Tvangsakkorder, Hypotheklaaneforeninger m. m., ligesom det efter Forslag af Landhusholdningsselskabet er besluttet indtil videre ikke at tage nogen Bestemmelse om, naar næste Landmandsforsamling skal afholdes. De store provinsielle Fællesdyrskuer udfylde for en Del Landmandsforsamlingerne, saa man har nogen Grund til at mene, at disses Dage ere talte, idet de kræve meget store Udgifter og ere udsatte for en stor Risiko, hvis Vejret de faa Dage, de vare, er ugunstigt.

Aaret 1903 bragte de længe ønskede Skattelove og Tiendeloven. Iøvrigt var Lovgivningsarbejdet angaaende Landbruget ikke meget omfattende. Men det er jo ej heller nødvendigt stadig at faa nye Love. Der gennemførtes en Lov om Udførsel af Kjød samt indeholdende Forbud imod Salg uden Dyr lægeattest af Kjød af Dyr, som før Slagtningen vise sig syge eller efter Slagtningen udvise betydelige sygelige Tilstande. Denne Lov tiltrængtes i høj Grad og har allerede vist sin Virkning. Ventelig vil den blive Forløber for en Lov om almindelig Kjødkontrol her i Landet.

Loven om Bekjæmpelse af Tuberkulose hos Hornkvæg og Svin var fremlagt til Revision, omfattende Forbud imod Indførsel af Tuberkulin. Atter i indeværende Samling er Forslaget fremlagt, men uden Bestemmelser angaaende Tuberkulin.

I Efteraaret afholdtes den første Andelskongres her i Landet; den var besøgt af Repræsentanter for Udlandet

og vandt megen Tilslutning fra danske Andelsselskabers Side.

Iøvrigt er Foreningslivet gaaet sin rolige Gang med Delegeretmøder, Generalforsamlinger og Diskussionsmøder.

Af nye Foretagender skal nævnes Virksomheden for Udnyttelse af Elektricitet frembragt ved Vindkraft, samt Ferskvandsfiskeriet, som tiltrækker sig megen Opmærksomhed, og i hvilket der efterhaanden bindes ret betydelige Kapitaler, som siges at give godt Udbytte. Der skal dog vist udvises betydelig Forsigtighed, og navnlig bør Forholdene undersøges af virkelig Sagkyndige, inden der anbringes for mange Penge i Fiskerianlæg.

Angaaende Handelsforholdene skal man henvise til de efterfølgende Tabeller. Det maa stadig beklages, at man saa sent, som Tilfældet er, faar Oversigten over Ind- og Udførsel. Nu maa man gaa efter privat indsamlede Oplysninger samt andre Landes, navnlig Englands, Statistik. En Forbedring af dette Forhold paa kræver dog en fuldstændig Omlæggelse af den nuværende Indsamlingsmaade af det statistiske Materiale samt betydelig forøgede Udgifter.

Tabel I giver en Oversigt over Kornpriserne, som have været noget lavere end i 1902; navnlig har Havren været betydelig mindre værd. Sidste Kvartal af Aaret, som dog vel paa Grund af den sene Høst og den vanskelige Indbjærgning af Rodfrugterne har været benyttet mindre end sædvanligt til Tærskning, udviser dog ikke saa stort Prisfald, som hele Aarets Gjennemsnit. Hveden har endog været lidt højere i Pris.

Om Kvæg- og Kjødpriserne giver Tabel II Oplysning. Tilførslen af levende Kreaturer til Københavns Kvægtorv viser Tilbagegang. I Løbet af 4 Aar er Antallet gaaet ned fra 131000 Kreaturer og Kalve til 121000.

Priserne paa Oxekjød have været ret væsentligt stigende, nemlig med 2—3 Øre pr. Pd., hvilket beviser, at den i sidste Aarsberetning udtalte Frygt for, at de nye tyske Kjødindførselsbestemmelser, som traadte i Kraft

den 1ste April 1902, skulde skade vor Afsætning, ikke viste sig at slaa til. Tyskland har selv maattet betale de forøgede Udgifter.

Navnlig er Prisen paa Tyre steget stærkt, begrundet i de tyske Pøsefabrikkers Trang til denne for dem særlig godt egnede Vare.

Udførslen af levende Kreaturer har været i stærk Fremvæxt, nemlig med c. 16500 Stkr. (fra c. 46400 til c. 63000 Stkr.), hvorimod Kjøudførslen er gaaet ned. Dog er der i levende og slagtet Tilstand udført c. 3000 Kreaturer mere end i 1902.

Vor Kjøudførsel er kun for en ringe Del gaaet til England; det er Tyskland, som er vort Hovedmarked, og nogen større Vanskelighed ved at forsende de slagtede Kroppe med vedhængende Organer viste sig ikke. Vor Udførselskontrol falder godt sammen med Førdringerne i Tyskland, som med Hensyn til Kjødkontrol staar langt over England. I London har der været lidt Besværligheder med magert Kjød, men i det Hele anses ogsaa i England vor Kontrol for at være god og fornuftig.

Nogen Overgang til Fedning i større Omfang kan ikke siges at have fundet Sted, vel nærmest paa Grund af manglende Raamateriale. Priserne i de senere Aar kunde ellers have opfordret dertil.

Hesteudførslen er steget fra c. 20000 til c. 23000, altsaa ligeledes betydelig Fremgang, som væsentlig falder paa England; dette Land har i 1903 kjøbt c. 3000 danske Heste imod kun 346 i 1902. Det er ikke første Klasses Heste, men en Middelvare, som man maa være glad ved at have et Marked for.

Smørafsætningen har ikke kunnet glæde sig ved nogen Prisopgang; tværtimod ere Priserne gaaede ned (Tabel III). Københavns Notering viser en Nedgang af 2.9 Øre, men da Overprisen er steget 0.9 Øre, er den virkelige Nedgang 2 Øre. Det stadige Prisfald i de sidste 3 Aar af et Par Øre pr. Pd. Smør kan dog ikke undgaa at vække nogen Bekymring for de kommende Aar.

Overprisens Stigning vækker stadig Utilfredshed hos

Producenterne. Da imidlertid Smørsalg i Aarskontrakt er i afgjort Tilbagegang, har Noteringens Tilbøjelighed til at holde sig relativt lavt ikke saa stor Betydning som tidligere. Kontoret for Mejeristatistik oplyser herom, at 40 pCt. af de indberettende Mejerier den 1ste Maj solgte paa Kontrakt og at kun 30 pCt. af Mejerierne den 1ste November solgte paa Kontrakt. Mejerier, som ere Medlemmer af Export- eller Smørsalgsforeninger, opføres med Kontraktsalg, saa det egentlige Salg i Kontrakt er be-

Tabel I.

		Hvede	Rug	Byg	Havre
1900	1. Kvartal	509	505	536	498
	2. —	527	548	535	556
	3. —	545	525	525	546
	4. —	517	473	498	496
	Hele Aaret	525	513	524	524
1901	1. Kvartal	547	473	510	512
	2. —	622	484	545	548
	3. —	596	469	529	539
	4. —	588	481	519	541
	Hele Aaret	588	477	526	535
1902	1. Kvartal	625	521	543	600
	2. —	628	537	550	639
	3. —	601	540	570	667
	4. —	533	480	508	526
	Hele Aaret	597	520	543	608
1903	1. Kvartal	561	482	524	539
	2. —	582	479	530	537
	3. —	591	485	530	508
	4. —	555	466	525	475
	Hele Aaret	572	478	527	515

Tabel II.

	1900				
	1. Kv.	2. Kv.	3. Kv.	4. Kv.	Hele Aaret
<i>Tilført Københavns Kvægtorv:</i>					
Kreaturer..... Tusind	19.7	17.1	15.9	18.9	71.6
Kalve —	14.4	17.8	14.7	13.5	60.4
Kroner pr. 100 Pd. slagtet					
Bedste Stude.....	43.1	45.1	47.1	47.2	45.6
— Tyre	36.7	36.4	38.1	38.1	37.3
— Køer	38.1	38.2	41.1	41.4	39.7
— Sødsmælkskalve.....	51.4	53.3	51.0	53.9	52.4
<i>Odense Kvægmarked:</i>					
Antal tilført Tusind					15.4
Kroner pr. Stk.					
Unge Lødekøer	199	213	220	227	215
Ældre Køer.....	131	137	142	160	142
Kvier med Kalv.....	141	138	150	157	147
<i>Aalborg Kreaturmarked:</i>					
Antal tilført Tusind	4.0	3.1	2.4	4.3	13.8
<i>Esbjærg Fedekvægmarked:</i>					
Antal tilført Tusind	10.1	5.8	4.7	4.7	25.3
Kr. pr. 100 Pd. levende Vægt:					
1. Kl. Stude og Kvier	22	23	22	23	22.5
Gode do. - do.	19	20	19	20	19.5
Gode, svære Tyre	21	22	23	23	22
Ringere do.	19	19	20	20	19.5
Gode, unge Køer.....	19	20	19	19	19
Ældre do.	16	17	16	16	16
Antal slagtet til Export i Esbjerg..... Tusind	5.2	4.2	2.9	2.7	15.0

1901					1902					1903				
1. Kv.	2. Kv.	3. Kv.	4. Kv.	Hele Aaret	1. Kv.	2. Kv.	3. Kv.	4. Kv.	Hele Aaret	1. Kv.	2. Kv.	3. Kv.	4. Kv.	Hele Aaret
20.0	16.7	13.9	17.1	67.7	18.8	16.4	14.2	17.6	67.0	17.6	14.9	13.5	15.3	61.3
14.8	17.7	14.5	12.4	59.4	15.7	17.2	15.3	13.2	61.4	14.7	17.7	14.4	13.0	59.8
44.3	45.2	46.1	46.4	45.5	43.9	48.5	49.5	50.1	48.0	49.5	50.4	52.8	53.3	51.5
35.8	36.4	40.0	38.9	37.8	36.2	38.0	40.3	39.0	38.4	38.2	38.8	42.7	42.3	40.5
39.0	38.5	40.1	38.3	39.0	37.6	40.6	40.6	41.6	40.1	38.8	40.3	45.4	44.3	42.2
51.2	53.0	50.5	52.9	51.9	50.4	52.5	48.4	52.7	51.0	51.4	53.2	51.3	55.3	52.8
.....	14.3	21.0	5.3	5.5	6.2	6.0	23.0
224	223	224	233	226	226	235	237	239	234	249	248	262	272	258
160	147	165	171	161	163	169	171	173	169	168	163	169	185	171
162	143	160	158	156	144	156	157	160	154	168	166	162	167	166
5.2	3.7	2.9	4.6	16.4	5.8	4.7	3.7	5.3	19.5	6.0	4.8	3.5	4.9	19.2
10.3	8.2	3.8	3.2	25.5	5.8	4.8	3.0	3.2	16.8	6.0	6.5	3.8	3.6	19.9
22	23	24	23	23	23	24	24	24	24	24	24	24	24	24
20	20	21	21	20.5	21	22	21	22	21.5	22	22	22	22	22
22	22	22	22	22	22	23	23	24	23	24	24	24	24	24
19	19	19	19	19	19	20	20	22	20	22	22	22	22	22
19	20	20	19	19.5	19	21	20	21	20	21	21	21	21	21
16	16	17	17	16.5	17	18	17	18	17.5	18	18	18	18	18
7.0	3.8	2.0	2.4	15.2	4.4	6.4	3.2	4.6	18.6	6.7	5.1	1.9	1.2	14.9

Tabel III.

	Kjøbenhavns Smørnotering	De samv. danske Landboforeningers Smørprisstatistik *)	
1900	1. Kvartal	93.5	94.7
	2. —	88.9	88.4
	3. —	97.5	97.6
	4. —	104.1	103.1
	Hele Aaret	96.0	95.9
1901	1. Kvartal	100.6	101.7
	2. —	89.2	90.0
	3. —	95.3	94.4
	4. —	103.7	104.3
	Hele Aaret	97.2	97.6
1902	1. Kvartal	96.2	96.9
	2. —	91.5	92.7
	3. —	91.4	91.5
	4. —	100.1	101.7
	Hele Aaret	94.8	95.7
1903	1. Kvartal	95.5	96.9
	2. —	86.4	88.8
	3. —	87.2	88.3
	4. —	98.5	100.8
	Hele Aaret	91.9	93.7

tydelig under de 30 pCt. Som Kontraktsalg er opført Salg med en længere Opsigelsesfrist end en Maaned.

Et andet Forhold, som svækker Betydningen af den lave Smørnotering er selvfølgelig Offentliggjørelsen af Overprisens Størrelse saavel herhjemme som i England.

*) Fra den 19de Uge 1903: »Mejeristatistik-Udvalgets Smørprisstatistik«.

Udførslen af Smør fra Danmark til England er steget c. 7 Millioner Pund, som næsten alt falder paa dansk Smør.

I 1902 udførtes c. 139 Mill. Pd. dansk Smør til en Værdi af c. 133 Mill. Kroner og for 1903 kan Udførslen anslaaes til c. 145 Mill. Pd. til 136 Mill. Kroners Værdi, altsaa en Fremgang af c. 3 Mill. Kroner.

Englands Smørindførsel er kun steget c. 1 pCt. i 1903. Kanada har exporteret betydelig mindre til England, hvorimod Ny Zeeland er gaaet stærkt frem. Rusland er gaaet lidt tilbage, vel nok begrundet i, at de engelske Kjøbmænd have brændt sig lidt mere end de sætte Pris paa ved at handle med siberisk Smør. Holland har udført saavel mindre Smør (c. 11 pCt.) som Margarine til England.

Tysklands Smørindførsel er i stærk Stigning og dets Export er nu af ringe Betydning. Det er dog navnlig russisk Smør, som indføres til Forbrug.

Udsigterne for Smørmarkedet ere ikke særlig lyse, thi Forretningsslivet i Storbritannien er fremdeles trykket, og om end Skibsfart samt Skibsbyggeri i særlig Grad føle de daarlige Konjunkturer, kan det ikke nægtes, at ogsaa andre Industrier have vanskelige Forhold at arbejde under, saaledes Jærnindustrien, som i det forløbne Aar for Alvor har begyndt at føle den amerikanske Konkurrence. Kjøbeevnen i England er ikke saa god som tidligere. Dette gjælder ikke alene Smør, men ogsaa Flæsk, hvis Afsætning navnlig sidst paa Aaret var træg. Priserne paa denne vor næststørste Udførselsartikel have været vigende, men vor Exportmængde har været stærkt stigende, nemlig med c. 25 Mill. Pd. til Storbritannien. Merværdien imod 1902 var 10 Mill. Kroner, trods c. 3 Øres Nedgang pr. Pd. 77 Mill. Kroner tog det danske Landbrug ind for det Flæsk, der i 1903 gik over Vesterhavet. Prisleddet er egentlig mærkelig ringe, naar man tager i Betragtning, at Flæsk i Tyskland samtidig faldt c. 9 Øre pr. Pd.; man kunde have ventet, at Nordamerika af den Grund og paa Grund af det tyske For-

bud imod Borsyre havde kastet sig mere over det engelske Marked. Dette blev dog ikke Tilfældet, idet Fristaterne afskibede mindre til England end i 1902. Kanada afskibede (fraset hvad der er exporteret over Fristaterne) 44 pCt. mere til England end i 1902, og medens det i dette Aar kun sendte et Kvantum svarende til godt en Trediedel af Danmarks Afskibninger, naaede det i 1903 henimod Halvdelen af, hvad vi udførte til England. Om end det kanadiske Flæsk stadig betinger en betydelig lavere Pris end det danske (i 1902 c. 7 Øre og i 1903 6 Øre under dansk), kan man ikke komme bort fra, at Kanada rykker os ind paa Livet.

Æggehandelen viser i Modsætning til Smør og Flæsk en Prisstigning af c. 10—12 Øre pr. Snes og samtidig er Udførslen steget med godt 4 Mill. Snese. Værdien af danske Æg, udført til England, er nu lige ved 30 Mill. Kr. om Aaret imod c. 25 Mill. Kroner i 1902. Rusland har forøget sin Ægexport til England meget betydeligt, nemlig godt 20 pCt., hvorimod saavel Frankrig og Belgien som Tyskland er gaaet tilbage.

Ialt har Danmark for dansk Smør, Flæsk og Æg fra England alene i Aaret 1903 modtaget c. 243 Millioner Kroner imod c. 225 Mill. Kroner i 1902, altsaa en Fremgang af c. 18 Mill. Kroner = c. 50000 Kr. om Dagen.

Det fremmede Raamateriale, som er forbrugt til at frembringe disse mange Millioner, har, som sædvanlig, været Korn, Majs, Klid og Oliekager.

Hvad Kornet angaar, har det, som anført ovenfor, været billigere end i 1902. Majs har (Tabel IV) været en halv Snes Procent billigere. Af Hvedeklid er der brugt betydelig mindre, tiltrods for de lavere Priser. Sol-sikkekager er gaaet 10 pCt. ned og Bomuldsfrøkager have ogsaa været noget lavere, saa man har Lov til at gaa ud fra, at Betingelserne have været tilstede for en billigere Fodring end i 1902. Den store Rodfrugthøst har bevirket en betydelig Forøgelse af Oliekageforbruget; alene i de første 3 Kvartaler indførtes 46 pCt. mere heraf end i 1902. Hvor meget der er forbrugt, kan ikke oplyses, men det

Tabel IV.

		Hvedeklid	Palmekager	Hørfrokager	Rapskager	Bomuldsfrokager	Solsikkekager	Majs
1900	1. Kvartal . . .	517	561	652	610	577	571	400
	2. — . . .	513	560	672	610	582	547	459
	3. — . . .	495	560	685	610	592	560	454
	4. — . . .	485	560	688	610	627	573	475
	Hele Aaret . .	503	560	674	610	595	563	447
1901	1. Kvartal . . .	489	560	676	585	578	572	422
	2. — . . .	497	560	648	567	551	567	448
	3. — . . .	466	560	660	598	567	571	484
	4. — . . .	498	560	685	596	583	592	544
	Hele Aaret . .	488	560	667	587	570	576	475
1902	1. Kvartal . . .	529	525	710	590	609	592	562
	2. — . . .	530	533	708	590	620	590	590
	3. — . . .	496	535	700	590	618	598	477
	4. — . . .	492	527	692	587	610	621	528
	Hele Aaret . .	512	530	703	589	614	600	539
1903	1. Kvartal . . .	503	519	673	576	583	583	510
	2. — . . .	475	510	641	555	577	542	474
	3. — . . .	443	510	612	538	610	537	497
	4. — . . .	459	510	598	530	627	522	467
	Hele Aaret . .	470	512	631	550	599	546	487

skulde ikke gjerne være alle de 218 Mill. Pd. Merindførsel, thi saa betød det alene for de 9 Maaneder en Udgift af c. 12 Mill. Kroner. Paa den anden Side er Kornjndførslen gaaet ned med c. 8 Mill. Kroners Værdi. Vi anføre disse Tal, fordi de paa en slaaende Maade vise Svingningerne i de Raastoffer, Landbruget indkøber, tagende Hensyn til Priser og Foderets Sammensætning.

Tabel V. Udførslen fra Esbjerg til Parkeston og Grimsby.

	1900	1901	1902	1903
Smør:				
Parkeston, Mandag*)	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
— Tirsdag	7.9	8.5	9.4	0.03
— Onsdag	3.4	2.9	3.1	9.8
— Lørdag	7.5	9.2	10.1	2.9
Ialt til Parkeston...	18.8	20.6	22.6	10.9
Grimsby, Tirsdag	2.6	3.1	3.2	4.2
— Fredag	18.1	22.7	26.2	29.5
Ialt til Grimsby...	20.7	25.8	29.4	33.7
Flæsk, saltet:				
Parkeston, Mandag*)				14.2
— Tirsdag	51.9	49.1	50.1	42.7
— Onsdag	5.2	5.9	11.7	13.8
— Lørdag	38.2	37.0	44.2	50.6
Ialt til Parkeston...	95.3	92.0	106.0	121.3
Grimsby, Tirsdag	0.4	0.4	0.7	1.1
— Fredag	2.7	3.1	3.8	3.9
Ialt til Grimsby...	3.1	3.5	4.5	5.0
Æg:				
Parkeston, Mandag*)	Mill. Snese	Mill. Snese	Mill. Snese	Mill. Snese
— Tirsdag	0.5	0.7	0.8	0.03
— Onsdag	0.2	0.3	0.3	0.9
— Lørdag	2.0	3.0	3.6	0.4
Ialt til Parkeston...	2.7	4.0	4.7	4.2
Grimsby, Tirsdag	0.3	0.5	0.6	0.8
— Fredag	1.3	1.8	1.7	2.0
Ialt til Grimsby...	1.6	2.3	2.3	2.8
Fersk Kjød af Hornkvæg:				
Parkeston, Mandag*)	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.	Mill. Pd.
— Tirsdag	2.1	1.7	3.4	0.01
— Onsdag	»	»	0.5	1.7
— Lørdag	2.7	2.2	4.8	0.4
Ialt til Parkeston...	4.8	3.9	8.7	2.2
Grimsby, Tirsdag	1.9	1.0	0.9	4.31
— Fredag	1.4	1.2	0.8	0.7
Ialt til Grimsby...	3.3	2.2	1.7	0.6
				1.3

*) Fra den 8de Juni 1903.

Det ligger ganske udenfor Hensigten at forsøge at stille en Beregning op om, hvad Produktionen af Fedevarer har kostet Landet. Hertil kræves saa alsidige Oplysninger, at man vist maa opgive Haabet om at fremskaffe disse. Taget som en Helhed tør man dog nok sige, at Produktionsprisen i 1903 ikke har ligget over, men snarere noget under 1902, og det betyder ikke saa lidt.

Over Udførslen fra Esbjerg findes en Oversigt i Tabel V, Side 16. Der er i Juni sat en ny Afgang til Parkeston om Mandagen, som har særlig Betydning for Flæsket. Forskydninger af særlig Betydning har der ikke fundet Sted i Aarets Løb.

Hvorledes de kommende Aar ville blive for Landbruget, kan Ingen sige. Grundlaget for Produktionen er og bliver Markens Afgrøder, og selv om Svingningerne med den bedre Kultur ikke ere saa store som tidligere, kan der her komme slemme Overraskelser, som det ligger over noget Menneskes Magt at hindre.

Salget af Produkterne er afhængigt af andre Lande, navnlig vore Stammefrænder hinsides Vesterhavet. Kampen for og imod Told, om hvis Udfald vi i sidste Aarsberetning udtalte, at det var umuligt at have nogen Mening, raser stærkere end nogensinde og oplsluger alle andre politiske Spørgsmaal og ingen formaar at forudsige Resultatet.

Man har jo Lov at haabe det bedste, men man bør ikke af den Grund undlade at forberede sig paa det værste.